

ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ЉУМЃУРИИ ТОЉИКИСТОН
ДОНИШГОЃИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ ТОЉИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ ТЕХНОЛОГИЯЊОИ ИТТИЛООТӢ ДАР ИҚТИСОДИЁТ
КАФЕДРАИ МОДЕЛСОЗИИ МАТЕМАТИКӢ ВА ИТТИЛООТӢ

Тасдиқ мекунам»
декани факултети технологияњои
иттилоотӢ дар иқтисодиёт
н.и.и., дотсент Неъматов И.У. _____
«_____» _____ 2021с.

СИЛЛАБУС
(БАРНОМАИ КОРИИ ТАЪЛИМӢ)
«Нишондиҳандаҳои рақамӣ дар соҳибкорӣ ва иқтисодиёт»
(Numerical indicators in business and economics)
барои донишљӯёни ихтисоси равияи иқтисодчӣ-информатик

The Data entrepreneurship in action work papers is developed in the framework of ERASMUS+ CBHE project "Digitalization of economic as an element of sustainable development of Ukraine and Tajikistan" / DigEco 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-CBHE-JP

This project has been funded with support from the European Commission. This document reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Душанбе – 2021
Мурағтиб: н.и.и., дотсент Ғафуров П.Ҷ., ассистент Сафаров С.А

Силлабус (барномаи кории фан) дар асоси **Стандарти давлатии таълимии таъсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз тарафи Вазорати маориф ва илми ҚТ аз 29.11.2019** тасдиқ шудааст, таъия шудааст.

Силлабус аз ҷониби гурӯҳи корӣ оид ба сифати таъсилот, ки дар доираи **Лоиҳаи ERASMUS+ CBHE “Рақамикунонии иқтисодиёт ҳамчун омил рушди босуботи Украина ва Тоҷикистон” / DigEco 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-CBHE-JP** ва аз ҷониби Шӯрои илмӣ-методии факултати технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт барои истифода дар раванди таълим тавсия шудааст.

Аз ҷониби Шӯрои илмӣ-методии факултети технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт маъқул доништа шудааст.

Раиси Шӯрои илмӣ – методии факултети технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт
н.и.и., дотсент Ашуров М.Н. _____
«_____» _____ 2021с.

Протоколи № _____

Силлабус (барномаи кории фан) дар ҷаласаи кафедраи моделсозии математикӣ ва иттилоотӣ муҳокима ва тасдиқ карда шудааст.

Мудири кафедра н.и.и., дотсент
Ғафуров П.Ҷ. _____
«_____» _____ 2021 с.
Протоколи № _____

1. ШАРҲИ МУХТАСАРИ ФАНИИ ТАЪЛИМӢ

Дар шароити гузариш ба иқтисодиёти рақамӣ ва зарурати густариши рақамикунонии раванду амалиётҳо дар тамоми соҳаҳои иқтисодиву илтимоӣ истифодаи технологияҳои муосири идоракунӣ аҳамияти муҳим пайдо мекунад.

Истифодаи технологияҳои муосир барои таҳлили **нишондиҳандаҳои рақамӣ дар соҳибкорӣ ва иқтисодиёт** дар раванди маблағгузориҳои лоиҳаҳои инноватсионӣ ва технологияҳои пешрафта имконият медиҳанд, ки суръати рушди иқтисодиёт дар сатҳи зарурӣ таъмин карда шуда, ҷаҳолияти инноватсионӣ ва сармоягузориҳои он тақвият ёбад. Аз ин рӯ, омӯзиши асосҳои назариявӣ ва амалӣ, менелменти инноватсионӣ ва технологияҳои пешрафта аз ҷумлаи самтҳои афзалиятноки омода кардани кадрҳои баландхисос ба ҳисоб меравад.

2. ҲАДАФ ВА ВАЗИФАҲОИ ФАН.

Мақсади асосии фанни таълимии “Нишондиҳандаҳои рақамӣ дар соҳибкорӣ ва иқтисодиёт” ташаккул додани қобилияти донишҷӯён барои истифодаи таҳлилий ва вазифаҳои тадқиқотӣ воситаҳои техникӣ муосир ва технологияҳои иттилоотӣ, қобилияти таҳлили муносибати стратегияҳои функционалӣ, қобилият коркарди замимаҳо барои автоматикунони вазифаҳои иқтисодӣ.

Вазифаҳои асосии фан инъоянд:

ташаккули дониши донишҷӯён дар бораи сохтор ва таркиби системаҳои иттилоотӣ ва технологияҳои иттилоотӣ, ки дар сатҳҳои гуногуни системаи идоракунӣ ташкилот истифода мешаванд.

3. НАТИҶАҲОИ ИНТИЗОРИШАВАНДА:

Раванди омӯзиши фан ба ташаккули салоҳиятҳои зерин нигаронида шудааст, яъне дар натиҷаи омӯхтани фан, донишҷӯ бояд:

- самтҳои умумии омӯзиши системаҳо ва технологияҳои иттилоотиро донанд;
- дониши ибтидоиро дар ҳалли масъалаҳои соҳаи тарроҳӣ ва таҳияи системаҳои иттилоотӣ, татбиқи усулҳои автоматикунонидашуда ва тарроҳии технологияҳои иттилоотӣ истифода бурда тавонад;
- дониши ибтидоии бахши технологияҳои иттилоотиро доир ба ҳали масъалаҳои амалии кор бо усулҳои таҳияи воситаҳои тарроҳии компютерию технологияҳои иттилоотӣ дошта бошад.

4. ҲАЉМИ ФАН:

Нишондиҳанда	Тавсияи соатҳои таълимӣ	
	Таъсилоти рӯзона	Таъсилоти фосилавӣ
Соли таъсил	1	1
Нимсола	1	1
Миқдори кредитҳо	4	4
Миқдори умумии соатҳо	96	72
Миқдори соатҳои таълимӣ	72	48
Машғулиятҳои лексионӣ	48	24
Машғулиятҳои амалӣ	24	10
Корҳои мустақилона	80	100
Шакли назорат	Имтиҳон	Имтиҳон

4. МАВЗЌЪ ВА ДАВОМНОКИИ МАШЌУЛИЯТҲОИ ДАРСӢ

Миқдори умумии кредитҳо 4 (96 соат)

Машғулиятҳои аудиторӣ лексионӣ-назариявӣ 2 (48 соат)

Машғулиятҳои аудиторӣ амалӣ (КМРО) 1 (24 соат)

Корњои мустақилонаи донишљў (КМД) 1 (24 соат)

№	Номгўи мавзӯњо	Дарсњои лексионӣ	КМРУ	КМД	Њафта
1.	Асосҳои иқтисодии рақамӣ. Таърихи пайдоиши иқтисоди рақамӣ. Мафҳум ва хусусиятҳои асосии технологияҳои рақамӣ	2			1
	Эволюсияи иқтисодӣ ва хосиятҳои рақамӣ маҳсулот ва хидматҳо		2		
	Иқтисоди иттилоотӣ ҳамчун заминаи рушд иқтисодии рақамӣ. Фоидаҳо ва хавфҳои иқтисоди рақамӣ			2	
2.	Ҷанбаҳои назариявии рақамӣсозии иқтисоди ҷаҳонӣ	2			1-2
	Дигаргуниҳои иқтисодӣ ва иқтисоди рақамӣ		2		
	Азнавсозии технологияҳои рақамӣ			2	
3.	Таъсири тағирёбии рақамӣ, иқтисодӣ барои шуғл	2			2
	Технологияи рақамӣ ва молия		2		
	Рақамӣсозии соҳаи иҷтимоӣ: имкониятҳо ва мушкилот			2	
4.	Танзими байналмилалӣ иқтисоди рақамӣ	2			3
	Таъсири тағирёбии рақамӣ ба иқтисодӣ ва тиҷорат.		2		
	Таъсири тағирёбии рақамӣ ба муҳити тиҷорат.			2	
5.	Паст кардани хароҷот дар иқтисоди рақамӣ, имкониятҳо барои таъбириш нарх дар иқтисодии рақамӣ, мушкилоти ошкорасозӣ маълумоти шахсӣ.	2			3-4
	Концепсияи тақсими рақамӣ		2		
	Нишондиҳандаҳои сатҳи рақамӣсозӣ барои агентҳои гуногуни иқтисодӣ,			2	
6.	Мавқеъгирии ширкатҳо, соҳаҳо, минтақаҳо, кишварҳо дар иқтисоди рақамӣ, рафъи. камбудии ва имкониятҳои рушди пешрафта	2			4
	Истеъмоли маълумот дар иқтисоди рақамӣ		2		
	Хусусиятҳои шаҳрвандони рақамӣ			2	
7.	Мафҳум ва маҳдудияти синну соли дар шаҳрвандони рақамӣ	2			5
	Истеъмоли муштарак дар иқтисоди рақамӣ		2		
	Истифодаи технологияҳои рақамӣ дар соҳаҳои гуногуни иқтисодӣ			2	
8.	Тамоюлиҳои муносири рушди технологияҳои рақамӣ	2			5-6
	Шаклҳои нави ҳамкорӣ дар иқтисоди рақамӣ		2		
	Таъсири тағирёбии рақамӣ иқтисод ба шуғл			2	
9.	Тағирот дар бозори ҷаҳонӣ меҳнат дар шароити рақамӣкунонии иқтисодӣ	2			6
	Баррасии дурнамои рушди бозори ҷаҳонӣ меҳнат дар заминаи рақамӣҳои автоматизатсия.		2		

	Рақамйсозии соҳаи иҷтимоӣ: имкониятҳо ва мушкилот			2	
10.	Таъсири технологияҳои рақамӣ ба рушди муносибатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ	2			7
	Танзими равандҳои тағирёбии рақамӣ дар сатҳи байналмилалӣ		2		
	Шаклҳои нави ҳамкорӣ дар иқтисоди рақамӣ			2	
	ҶАМАЌ	48	48	48	16

Эзоҳ: Мувофиқи нақшаи таълимӣ ва низомномаи намунавии Вазорати маориф ва Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷаҳли умумии фанҳои дар нақшаи таълимӣ пешбинигардида 30%-и он ба шӯъбаи ғоибона тааллуқ дорад.

5. САВОЛНОИ НАЗОРАТӢ ВА НОМГӢИ ҚОРӢИ МУСТАҚИЛОНИИ ДОНИШӢ

1. Баррасии равишҳо ба таҳлили дигаргуниҳои муносири иқтисодӣ.
2. Таносуби даврҳои иқтисодӣ ва сохторҳои технологӣ.
3. Фаҳмиши танг ва васеъ дар бораи иқтисоди рақамӣ.
4. Фарқияти технологӣ ва паҳншавии навоариҳо.
5. Рӯйхати технологияҳои рақамӣ ниҳой ва мухтасар тавсифи таъсири онҳо ба иқтисоди ҷаҳонӣ.
6. Дигаргунсозии иқтисоди ҷаҳонӣ таҳти таъсири технологияҳои рақамӣ:
7. Технологияҳои нави истеҳсолот: автоматика, технологияҳои иловагӣ, системаҳои киберфизикӣ.
8. Таъсири рақамйсозии иқтисод ба шуғл: шаклҳои сохторӣ ва технологиии бекорӣ.
9. Шуғли фосилавӣ дар асри рақамӣ ва аутсорсинги оффшорӣ ҳамчун навъҳои байналмилалӣ он.
10. Криптовалютҳо: табиат, мафҳумҳои асосӣ ва аҳамият барои иқтисоди ҷаҳонӣ.
11. Дурнамо ва мушкилоти автоматизатсияи савдо дар бозори фондӣ.
12. Арзиши иқтисодии рақамйсозии ҳамкорӣ давлат ва ҷомеа.
13. Мафҳуми даромади асосии асосӣ ва муносибати он бо андозаи робототехника.
14. Ташкилотҳои асосии марбут ба танзими байналмилалӣ рушди иқтисоди рақамӣ ва воситаҳои онҳо.
15. Рақамӣ ҳамчун катализатори иқтисодиёти мубодила.
16. Платформаҳои рақамӣ ва умеризатсия дар иқтисодиёт: имкониятҳо ва мушкилот.

6. ВАҚТИ ҶУЗАРОНИДАНИ МАШВАРАТ

Устод дар вақтҳои холигӣ ва рузҳои навбатдори дар кафедра, инчунин пеш аз имтиҳонҳои ҷорӣ бо донишҷӯён оид ба мавзӯ ва саволу масъалаҳои нофаҳмо барои

донишљуён машваратњо гузаронад. Љадвали гузаронидани машваратњо дар кафедра аз љониби мудири кафедра тасдиќ карда мешавад.

7. ТАЛАБОТИ ОМУЗГОР НИСБАТ БА АЗ ХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАЪЛИМИИ ФАН, ХОЛҲОИ ҲАВАСМАНДГАРДОНӢ ВА ЉАРИМАВӢ

Ҳар як донишљу љъдадор аст, дар машѓулиятњои аудитори лексионӢ-назариявӢ ва кори мустаќилонаи донишљу бо роњбарии устод аз фанни асосњои соњибкорӢ бо таври њатмӢ ширкат намояд. Дар ваќти омўзонидани фанни мазкур, донишљуён вазифадоранд, ки мафњумњои асосии фанни мазкурро аз худ намоянд.

Корњои амалию мустаќилонаи донишљуён ба воситаи њалли тестњо, њалли мисолу масъалањо, пешнињоди рефератњову маърўзањо ва љавобњои хаттӢ назорат карда мешаванд. Дар давоми соли тањсил кори санљишӢ ва имтињони љамъбастӢ гузаронида мешаванд.

Ҳангоми риоя накардани талаботњои мазкур устод ҳуқуқ дорад, ҳатто дар сурати пурра супоридани корњои мустаќилона ба донишљу ба сифати ҷарима холњои ҳавасмандгардониро кам гузорад.

ЉАДВАЛИ ХОЛҲОИ ҲАВАСМАНДГАРДОНӢ БАРОИ ИЉРОИ ТАМОМИ ШАКЛҲОИ КОРҲОИ ТАЪЛИМӢ

№	Нишондињандањои ҳолгузорӢ	Холњо барои як воњид
1	Иштирок ба дарсњо (давомот)	аз 0,3 то 1
2	Барои фаълноки дар дарсњои амалӢ, корњои мустаќилона, корњои лабараторӢ, колоквиумњо	аз 10 то 17
3	Санљидани дониш бо роњи пурсишњои шифонӢ	аз 0,5 то 3
4	Презентатсияњо, бозии корӢ, пешнињодӢ лоиња, маъруза	аз 6 то 13
5	Гузаронидани мини-тестњо	аз 1 то 3
6	Бањо додан ба њолат, сифат ва пуррагии қисмњои таркибии конспекти иљроиши кори мустаќилона (1 маротиба дар 7 њафта)	аз 1 то 4
7	Барои кори хаттӢ (дар шакли реферат ва кори контролӢ)	аз 5 то 9
8	Холњои имконпазири аз давомот то фаълнокии донишљу	50
9	Холи имконпазири аз супоридани имтињони фосилавӢ	50
10	Холњои ба даст омадаи донишљу дар 7 њафта	100

8. МЕЃЁРИ БАЊОГУЗОРӢ

Устод кушиш менамояд, ки бањои донишљуён амалан дар асоси муайян кардани сатњи воќеии дониши онњо бањо гузошта шавад. Аз ин рӯ имтињон доим бо тарзи кушод гузаронида мешаванд. Бабули имтињон аз тарафи комиссияи таъсисдодашуда ва устодони кафедра дар якљоягӢ қабул карда мешавад. Дар љараёни бањогузорӢ натањо фањмиши донишљу дар бобати мафњумњо, методњо, формулањо, мисолњо пешнињод кардан, истифодаи наќшањо, љадвалњо, диаграммањо ва ғайрањо ба назар гирифта мешавад.

Ҳатто дар рафти имтињон волидаини донишљу бо шарти ҳалал нарасонидан ширкат карда метавонад.

Нишонањои њарфӢ ва рақамии бањои имтињонӢ дар низоми кредитии тањсилот чунин аст;

Баҳои ҳарфӢ	Баҳои рақамӢ	Баҳо бо ҳол	Тартиби баҳогузорӢ дар системаи анъанавӢ
A	4,0	$95 \leq F \leq 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \leq F < 95$	
B+	3,33	$85 \leq F < 90$	Ҳуб

B	3,0	$80 \leq F < 85$	
B-	2,67	$75 \leq F < 80$	
C+	2,33	$70 \leq F < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \leq F < 70$	
C-	1,67	$60 \leq F < 65$	
D	1,33	$55 \leq F < 60$	
D-	1,0	$50 \leq F < 55$	
FX	0	$45 \leq F < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \leq F < 45$	

Дар сурати ба даст овардани 45-49 ҳол (Fх) донишљӯ имконият дорад, ки дониши худро як маротиба такроран бисанљад.

9. ИМТИҶОНҶОИ ҶОСИЛАВЌА ИМТИҶОНҶОИ ЉОРЌ

ИмтиҶонҶои ҶосилавЌа ва ҶорЌ аз Ҷониби устодони дарсдиҶанда қабул карда мешаванд. ИмтиҶони Ҷамъбасти аз аз тарафи комиссияе, ки кафедра таъсис додааст, қабул мегардад. СаволномаҶои имтиҶони Ҷамъбасти Ҷамаи мавзЌуҶои фанро дар бар мегиранд. Тамоми имтиҶонҶои ҶосилавЌа ва ҶорЌ, ба тарзи хатти ва ё тавассути компютер қабул карда шуда, натиљаҶои он дар Маркази бақайдгири, деканат ва қисми таълим нигоҶ дошта мешаванд.

БаҶои Ҷамъбасти ҶузЌуҶои зеринро дар бар мегирад:

- ИмтиҶонҶои ҶосилавЌа рейтингии - 50 %;
- ИмтиҶони Ҷамъбасти - 50 %;

БаҶои Ҷамъбасти бо формулаи зерин Ҷисоб карда мешавад:

$$Ич = \left[\frac{(ИФ_1 + ИФ_2)}{2} \right] \cdot 0,5 + Ич \cdot 0,5$$

дар ин Ҷо:

ИФ₁-эквиваленти ададии баҶои имтиҶони Ҷосилавии якум;

ИФ₂-эквиваленти ададии баҶои имтиҶони Ҷосилавии дуум;

ИҶ – эквиваленти ададии баҶои имтиҶони Ҷамъбасти.

Ифодаи Ҷуруфии баҶои имтиҶони ва эквиваленти ададии он аз рЌи холҶои дар асоси вази қиёсии ҶавобҶои дуруст ба даст овардаи донишљӯ, ки бо Ҷоиз ифода меёбанд, муайян карда мешавад.

10. НОМЌЌИ АДАБИЁТИ ҶАТМИИ ИСТИҶОДАШАВАНДА.

1. Абрашкин, М.С. Влияние цифровой экономики на развитие промышленности РФ / М. С. Абрашкин, А. А. Вершинин // Вопросы региональной экономики. – 2018. - № 1. – С. 3-9 <https://elibrary.ru/item.asp?id=32809342>
2. Аброскин, А. С. Международный опыт измерений цифровой экономики [Текст] / А. С. Аброскин // Вестник университета. - 2018. - N 12. - С. 59-6. – <https://elibrary.ru/item.asp?id=36963747>
3. Айбазова, М. Ю. Формирование информационной компетентности выпускников вузов как условие подготовки кадров для цифровой экономики / М. Ю. Айбазова, А. А. Карасова // Alma Mater (Вестник высшей школы). – 2018. - № 9. - С. 58-63. - <https://elibrary.ru/item.asp?id=35705828>
4. Амелин, А. А. Криптовалюты и система блокчейн как средство инвестирования при выборе долгосрочной финансовой стратегии / А. А. Амелин // Российский экономический интернет-журнал. – 2018. - № 2. - <http://www.e-rej.ru/Articles/2018/Amelin.pdf>

5. Архипова, М. Ю. Разработка композитного индикатора для измерения величины и динамики цифрового неравенства в России / М. Ю. Архипова, В. П. Сиротин, Н. А. Сухарева // Вопросы статистики. – 2018. – Т. 25, № 4. – С. 75-87. - <https://elibrary.ru/item.asp?id=34858122>
6. Ахметова, С. Г. Опыт внедрения новых технологий в высшем профессиональном образовании / С. Г. Ахметова, Л. В. Невская // Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Социальноэкономические науки. - 2018. - № 2. - С. 62- 69. – <https://elibrary.ru/item.asp?id=35193981>
7. Барабаш, К. С. Влияние цифровой экономики на изменение рынка труда / К. С. Барабаш // Наука и образование: хозяйство и экономика; предпринимательство; право и управление. - 2018. - № 6 (97). – С. 52-54
<https://elibrary.ru/item.asp?id=35076900>
8. Баранов, Д. Н. Сущность и содержание категории «цифровая экономика» Д. Н. Баранов // Вестник Московского университета им. С.Ю. Витте. Сер. 1, Экономика и управление. – 2018. – № 2 (25). – С. 15- 23. doi: 10.21777/2587-554X-2018-2-15-23.- https://www.mui.ru/vestnik/pdf/eu/eu_2018_2_25_15_23.pdf
9. Белоусова, Т. И. Проблематика электронного декларирования товаров, перемещаемых физическими лицами для личного пользования в условиях роста международных пассажиропотоков / Т. И. Белоусова, Е. И. Антонова, А. В. Богачев // Вопросы экономики и права. – 2018. - № 7 (121). – С. 86-90
<https://elibrary.ru/item.asp?id=35684115>
10. Бердышев, А. В. Будущее рынка криптовалют [Текст] / А. В. Бердышев // Вестник университета. - Рассмотрена история создания криптовалюты биткоин, определены основные особенности криптовалют и криптовалютного рынка. На 2018. - N 12. - С. 119-123. - <https://elibrary.ru/item.asp?id=3696375>

**11. ЉАДВАЛИ ГУЗАРЕНИДАНИ МАШЃУЛИЯТЊОИ ДАРСЃИ, РАЌАМИ ТЕЛЕФОН
ВА НИШОНАИ ЭЛЕКТРОНИИ ОМУЏГОР ИХТИСОСИ 1-96010101**

Ному насаби устод	Машѓулиятњои дарсї		Суроѓа
	Машѓулиятњои аудитори лексионї-назариявї	Кори мустањкилонаи донишљу бо роњбарии омузгор (КМРУ)	
Сафаров С.			Кафедраи ММИ
Телефон 915464749			
Umar-safarov- 2020@mail.ru			